

ШКОЛАЯР КАПРЕМОНТДА!

Россиядин Президентдин тапшуругьдалди «Дагъустан Республикадин умуми образованидин идарайрин дараматар капремонт авун» госпрограммадин региондин проект туькьурнава. Ам 2022-йисалай 2026-йисал кьведалди девирда уьмуьрдиз куьчуьрмишда. И месэладиз 9 миллиард манатдилайни гзаф пул ахьайда. РД-дин образованидин ва илимдин Министерствонин делилралди, чи республикада чпн капремонт истемизшавай 600 кьван школаяр ава.

Алай вахтунда РД-дин Минобрнаукади мукьвал тир кьве йисуз пул ахьаюн патал арзаяр кьабулнава. Республикадин муниципалитетри 254 школадиз талукь 4,7 миллиард манатдин кьимет авай сметадин документар гьазурнава ва 2022 ва 2023-йисар патал РД-дай РФ-дин Минпросвещенидиз ракурнавай заявкдик кутунва.

РД-дин АХЦЕГЪ РАЙОНДИН ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ГАЗЕТ

1928-йисалай акъатзава

№.№43-44 (8804), арбе

12+

ЩИШИ ДУЪНЬЯ

27-октябрь, 2021-йис. Газет гьафтеда садра акъатзава.

Кьимет 10 манат

РАЙАДМИНИСТРАЦИЯДА СОВЕЩАНИЕ

2022-ЙИСАН ГАЗЕТАР КХЪИН ТІАЛАБНА

Даш АЛИЕВ

26-октябрдиз райадминистрациядин активдин нубатдин совещание хьана. Сифте гаф рахуналди, ам Ахцегъ раймуниципалитетдин кьил Осман Абдулкеримова ачухна ва кьиле тухвана. Йикъан важиблу месэлайрив эгечдалди вилик ада кьиле УЖКХ-дин начальник Шамсуллагъ Азизов аваз и карханадин са жерге пешекаррив (А.Эфендиев, сварщик А.Султанов, слесарар тир Ж.Сулейманов, Ж.Агъаев) райондин руководствонин патай Чухсагъуливилин чарар вахкана.

Экономикадин отделдин кьилин пешекар Фарида Рашидовади кьейд авурвал, кьенин йикъалди районда налогрин 10 вацран пландин тапшуругъар эменнидай 40, чилин налогдай 66 ва налогринбур тушир гьакъияр 22 процентдин тамамарнава. 10 вацран кьене са миллионни 836 агъзур манат пул транспортдин налогдин бурж вахканва, судариз исковий арзайралди 153 агъзур манат страховоной взносрин пул списатна.

Ахцегъ ЦРБ-дин кьилин духтур-

дин заместитель Фарида Шагмардановади районда коронавирусдин жигъетдай авай эпидемгалаарай малумат авуна. «Эхиримжи гьафтеда эпидемгалаар хци жезва: 18 кас азарлуяр ава, парабуру квалера кьилди авунва. Гьавилай вакцинациядин мобильный бригадаяр хуьрера кьекъвез, чкайрал жемят гьавурдик кутунин, рапар ягъунин квалах активламишзава. И карда чаз СП-рин кьилерин патай куьмек артухарнайга хьсан тир», - кьейдна ада.

Вичин нубатда райондин «Цийи дуьнья» газетдин кьилин редактор Дашдемир Шерифалиева 2022-йисан 1-пай патал подпискадин кампания башламишнавайда-кай ва и жигъетдай сифте нубатда «Цийи дуьнья», «Лезги газет» ва «Дагъустандин правда» газетар кхъин лазим тирдакй лагъана.

Эхирдай райондин регъберди алатай совещанидал гайи вичин тапшуругъар тамамарзавай гьал ахтармишна ва СП-рин кьилеризни идарайрин руководителриз цийи тапшуругъар гана.

РЕСПУБЛИКА ДАГЕСТАН МУНИЦИПАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ «АХТЫНСКИЙ РАЙОН»

СОБРАНИЕ ДЕПУТАТОВ МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

РЕШЕНИЕ

18 мая 2021 г.

№ VII-СД-9-4

с. Ахты

О ПРИНЯТИИ РЕШЕНИЯ «О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В УСТАВ МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА «АХТЫНСКИЙ РАЙОН»

В целях приведения Устава муниципального района «Ахтынский район» в соответствие с Федеральным законом от 06.10.2003 №131-ФЗ (в редакции Федеральных законов от 29.12.2020 №464-ФЗ, от 22.12.2020 № 445-ФЗ, от 09.11.2020 №363-ФЗ, от 24.04.2020 №148-ФЗ и ст. 44 Устава муниципального района «Ахтынский район» Собрание депутатов муниципального района

РЕШИЛО:

1. Внести в Устав муниципального района «Ахтынский район» следующие изменения и дополнения:

1. пункт 39 части 1 статьи 6 изложить в следующей редакции:

«организация в соответствии с федеральным законом выполнения комплексных кадастровых работ и утверждение карты-плана территории»;

2. часть 1 статьи 7 дополнить пунктом 16 следующего содержания:

«(16) осуществление мероприятий по оказанию помощи лицам, находящимся в состоянии алкогольного, наркотического или иного токсического опьянения»;

3. часть 2.1 статьи 45 дополнить пунктом 3 следующего содержания:

«(3) проектов нормативных правовых актов, разработанных в целях ликвидации чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера на период действия режимов чрезвычайных ситуаций»;

4. часть 5 статьи 27 дополнить абзацем следующего содержания:

«Депутату представительного органа муниципального образования для осуществления своих полномочий на непостоянной основе гарантируется сохранение места работы (должности) на период шести рабочих дней в месяц.».

II. Главе муниципального района «Ахтынский район» в порядке, установленном Федеральным законом от 21.07.2005г. № 97-ФЗ «О государственной регистрации уставов муниципальных образований», представить настоящее Решение «О внесении изменений в устав муниципального образования МР «Ахтынский район» на государственную регистрацию в Управление Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Дагестан.

III. Главе муниципального района «Ахтынский район» опубликовать Решение «О внесении изменений в устав муниципального образования МР «Ахтынский район» в течение 7 дней со дня его поступления в Управление Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Дагестан после его государственной регистрации.

IV. Настоящее решение вступает в силу со дня его официального опубликования (обнародования), произведенного после его государственной регистрации.

Глава МР «Ахтынский район»
О.М.АБДУЛКЕРИМОВ
Председатель Собрания депутатов
МР «Ахтынский район»
А.К.Н.ПАЛЧАЕВ

ДАГЪУСТАДИН КУЛЬТУРАДИН ВА ЧІАЛАРИН ЮГЪ МУБАРАКРАЙ!

Дагъустандин Кьил Сергей Меликова республикадин агъалийриз Дагъустандин культурадин ва чІаларин югъ мубаракна. «И гуьзел сувар чаз вирибуруз жуван дувулар чир хуьн, чешмейрин гьавурда акъун, хайи чилин ва Ватандин тарих кІан хуьн, дидед чІалал дамах авун гьикъван важиблу ятІа рикІел хкизва. Им чи атабубайрин руьгъдин ирс я. Ада несила, Дагъустандин гзаф миллетрикай ибарат тир халкъ сад ийизвай мягъкем алакъа таъминарзава.

«ЧІалар инсанрихъ гьар жуьрединбур хуьн мумкин я, кІанзавайди абурун рикІер сад хуьн я», – лагъана чи ЧІехи шаир Расул Гьамзатова. Ада вичин яратмишунрин вири уьмуьрда дидед чІалар чирунин важиблувал, Ватандин халис ватанпересар тербияламишунин карда абурун кьиметлувал кьейдна. Дагъустандин халкъарин чІалар хуьн, чирун ва абур галай-галайвал вилик тухун властдин органрин ва общественностдин кІвалахдин асул терефрикай сад я. Къе чи умуми алахуьнрилай дидед чІалар хуьн, агалкъзавай несиладиз ахлакъдин тербия гун аслу я. Дагъустандин фольклордин куьтягъ тежедай девлетлувал, ЧІехи классикрин эсерар бинедиз къачуналди, чна чІалан савадлувилин ва сивин рахунрин культурадин умуми дережа хкажуни месэляяр гьална кІанда.

Инанмиш я хьи, саналди тир

алахуьнрилай чалай чи республикадин чІаларин ва культурадин девлетлувал хуьз алакъда. И кардикай даях кьуналди, чна чи гзаф миллетрикай ибарат тир уьлкведин жегъил агъалияр тербияламишна, абуруз образование гун лазим я. Къуй квехъ ислягъвал, саламатвал, Дагъустанди ва вири Россияди цуьк акъудун патал хьсан вири краа агалкъунар хуьрай», – лугъузва тебрикда.

Къейдин, культурадин ва чІаларин югъ – 21-октябрь – Дагъустанда ЦІи пуд лагъай сеферда кьейдна. Дагъустандин общественностдин фикир дидед чІалар хуьнин ва вилик тухунин, тарих, адетар, культура чирунин месэлайрихъ рекъе тунвай гьар йисан сувар тайинарунин фикир са шумуд сеферда Дагъустан Республикадин милли политикадин Министерствонин Экспертный советдал гьалнай. РД-дин милли политикадин министрдин

везифаяр тамамарзавай Татьяна Гамалеева гафаралди, суварин тІварци республика патал адетдин поликультурностдин фикир лишанламишзава. Гьа са вахтунда ада Дагъустандин халкъарин тарихдин садвал кьалурзава.

Республикада РД-дин Миннацдин теклифдалди, Дагъустандин культурадин ва чІаларин Югъ сувар яз кьейд авунин сергъятра аваз республикада «Дагъустандин халкъарин чІаларал тотальный диктант» тІвар алай акция кьиле тухуз им пуд лагъай йис я. Ада Даггоспедуниверситетдин, Даггосуниверситетдин ва муниципалитетрин гъевчи майданрал чпи-чеб ахтармишиз, чеб хайи дидед чІалариз гьикъван мукьвал ятІа чириз кІанзавай гъевескарар кІватІзава. Дагъустандин халкъарин чІаларал диктантдин иштиракчийрин къадар йисандавай-йисуз артух жезва. Идани дагъустанвийри дидед чІалар чируниз ва санлай девлетлу Дагъустандин культурадиз ийизвай итиж хкаж хьанвайилин гьакъиндай шагъидвалзава. Дагъустандин культурадин ва чІаларин йикъан вилик республикадин шегьерра ва районра чирвилер хкаждай суьгъбетар, республикадин машгъур лингвистрихъ галаз гуьруь-шишвилер, литературадинни музыкадин вечерар, кІелзавайбурун конкурсар, шикилрин выставкаяр, Дагъустандин зарийрин ктабрин выставкаяр кьиле тухузва.

РД-ДИН МИНЦИФРАДИН КЫЛ – АХЦЕГЪ РАЙОНДА

Дагъустан Республикадин Кьилин тапшуругьдалди ва идара авунин муниципальный центрайрин менфятлувал хкажуни рекъай серенжемар кьиллиз акъудунин мураддалди Дагъустан Республикадин Минцифрадин министрдин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Тамерлан Буганов Ахцегъ ва Мегьарамдхуьруьн районра рабочий мугъманвиле хьана. «Ахцегъ район» МР-дин кьил Осман Абдулкеримова (гуьруьшдал гьакІ Халкъдин Собранидин депутат Мегьамед Алиханов алай) ва «Мегьарамдхуьруьн район» МР-дин кьил Фарид Агъмедова галаз гуьруьшрин сергъятра аваз «Инцидент Менеджмент» кьурулушди регистрация авунвай районрин виридалайни гзаф ва мукьвал-мукьвал ацалтзавай тІал алай месэляяр гьална.

«Ахцегъ район» МР-дин администрацияди хабар гуьзайвал, килигнавай месэлайрин асул пай агъалияр целди таъминаруниз

талукъ я. «Мегьарамдхуьруьн район» МР-дин администрацияди, вичин нубатда, хабар гайивал, шикаятар жемат электроэнергиядал ерилуодак таъминарунин ва цин месэлайриз талукъ я. Гуьруьшрин вахтунда элкьвей алакьадин платформадин хуси кабинетар регистрация авунин месэлайрай, гьакІни районрин админи-

страцийрин ва къаюмвилек квай идарайрин официальный сайтра виджетар тунин рекъай консультаций гана. Тамерлан Буганова гьакІ дистанционный жуьреда Вирироссиядин агъалийрин перепись «Госуслуги» порталдай кьиле тухунин мумкинвиллиз дикъет гана ва ада и месэла гегъеншиз СМИ-ра ачухаруниз эверна.

ГЪВЕЧИИ ГЭС-ар ЭЦИГДА

ЧИ КОРР.

И мукъва (17-сентябрдиз) РД-дин Гьукуматдин Кьилин заместитель Манвел Мажонца Дагъустандин Минэнеггода Италиядин «Idroenergia SLR» компаниядин векирихъ галаз совещание тухвана. Адан кваллахда Дагъустандин ЖКХ-дин ва энергетикадин министр Ризван Мурадова, ВИЭ вилик тухунин рекъый проектрин офисдин регъбер Артур Алибекова иштиракна. Гуьрушмишвили вахтунда РД-дин яргъал, дагълукх района гъвечи гидроэлектростанция эцигунин инвестициярин проект умуьрдиз куьчуьрмишунин месэлаяр веревирдна.

2019-йисалай эгечина Италиядин «IdroEnergia» компания Россиядин «ЕсоEnergy» компаниядихъ галаз санал Кеферптан Кавказда, гъа жергедай яз Дагъустандани гъвечи ГЭС-ар эцигунин рекъый инвестициядин проект умуьрдиз куьчуьрмишунин мумкинвилериз килигзава. Алай вахтунда Дагъустанда чпихъ вири саналди 6 МВт-див къведалди къуват авай гъвечи 6 ГЭС эцигун фикирдиз къачунва. И объект 2023-2024-йисара ишлемишиз вахкудайвал я. И кардиз 1,2 миллиард манат инвестиция

ракъурда. Винидихъ къейднавай компания исятда сифте нубатдин проект гъазурунун эгечинава.

Манвел Маржонца къейдзавайвал, и проект умуьрдиз куьчуьрмишунин яргъал, дагълукх районрин агъалияр электроэнергиядин умудлу чешмейралди таъминардай ва сетра электроэнергия квахъун тимилярдай мумкинвал гуда. Къейдин, и проект экологиядин жигъетдайни хатасузди я. Алай вахтунда инсанри электроэнергиядай къвердавай гъаф менфят къачузва. Гъа са вахтунда Дагъустан уьлкведин электроэнергия бес тежевай регионрик акатзава. Дагълукх района гъвечи ГЭС-ар эцигунин анрин агъалияр электроэнергиядал таъминарун хъсан патахъай таъсирда. Гидроэнергетикадин месэлайрал машгул тир Италиядин «Idroenergia SLR» компания 2005-йисуз кардик акатна. Ам дуьньядин гъар жуьре уьлквейра гъвечи ГЭС-ар эцигунин инвестиция ахъаюнал ва гуьгъуьнай а гидроэлектростанция ишлемишун тешкилунал машгул жезва. И компаниядихъ Италияда, Чилида, Албанияда, Румынияда, Украинада ва Грузияда чпин къуват 0,1 дилай 20 МВт-див агакъзавай 20 далай гъаф ГЭС-ар ава.

9 ЮКЪУЗ ЯЛ ЯДА

Президент Владимир Путин Россияда covid-19-ди арадал гъанвай гъалар себеб яз, 30-октябрдилай 7-ноябрдал къван зегъметдин гъакъи хуьналди кваллах тийидай йикъар яз малумарунин гъакъиндай Татьяна Голиковадин теклифдин тереф хвена. И вахтунда регионрин регъберриз тайинарнай вахт гуьзет тавуналди, сергъатвилерин къайда вахтундилай вилик кардик кутай ихтияр ганва. Эгер чарасузвал хъайитла, ял ядай йикъар 7-числодилай къулхъни дамаарайтла жеда, алава хъувуна Путина.

«За регионра юлдашрин фикир желбзава: са дуьшуьшдани арадал атанвай гъалар члурукла, яни гъакъи къатдив къан тийизвайвал къалур тийин. Къенин гъалда им хаталуни я, жавабдарсузни», — къейдна уьлкведин Къили гьукуматдихъ галаз киле тухвай видеосовещанидал. Идалайни гъейри, уьлкведин Президентди бизнес хуьнин рекъый теклифдин терефни хвена. И месэла гъаз Гьукуматдин председателдин 1-заместитель Андрей Белоусов экъечина. Ада чпиз зиянар хъанвай хилера (асул гъисабдай, гъвечи ва юкъван карханаар) гъар са къуллугъидал МРОТ-дин къадарда гъалдайвал са сеферда гузвай грантар гун теклифна. Кабминдин гъисабунралди, и кар патал 27 миллиард манат герек къведа.

Эхиримжи йикъара Россияди кьиникърин ва коронавирус акатай цийи дуьшуьшрин къадаррай

цийи антирекордар къалурзавай. Эхиримжи суткадин вахтунда уьлкведа covid-19 акатай 1028 азарлу кечмиш хъана, и азар акатайбурун къадар лагъайтла, 34073 касдиз барабар я. Вилик квай йикъара Москвадин властри цийи сергъатвилер кардик кутуна: вакцинация тавунвай яшлу инсанар 3 вацран вахтундалди кваллин режимдал элячизава. Кваллах гузвайбурун рапар ягъун тавунвай 30 процентдилай тимиляр тушиз къуллугъчияр квалле кваллахунал алуьдуниз мажбур я. Сад лагъай январдалди къуллугърин хиле 80 процентдилай тимиляр тушиз къуллугъчийриз рапар ягъун лазим я.

Вакцинация и хаталу азардикай хуьнин виридалайни умудлу къайда яз амуькъзава. Минздравдин кыл Михаил Мурашкоди къейд авурвал, коронавирус акатай заландиз азарлугурун саки 0,03 % чпиз рапар янавайбурун я. Амма стационарра авай чехи пай азарлуьриз рапар янавач. Сентябрьдин эхирда ВОЗ-ди SARS-CoV-2-дик кьиникъар хуьн профилактикадин иммунизациядай отказ авунихъ галаз алакьалу ийизва. Джонс Хопкинсон Университетдин гъисабунралди, дуьньяда пандемиядин эвелдилай саки 241 миллион касдик SARS-CoV-2 акатна. Саки 5 миллион кас къутармишиз хъанач. США-да, Индияда, Бразилияда ва Великобританияда виридалайни четин гъалар арадал атанва. Россияди и сиягъда 5-чка къунва.

МАЖИБАР ХКАЖДАЙВАЛ Я

2022-йис патал республикадин бюджетдин гъакъиндай закондин Проектда зегъметдин гъакъидин фонд артухарун патал алава яз, 5,5 миллиард манат къалурнава. Идан гъакъиндай РД-дин Гьукуматда совещанидал республикадин финансрин министрдин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Юнус Саадуева хабар гана. Къалурнавай такъатрикай 3 миллиардни 18 миллион манат 2022-йисуз «майский» Указрин бинедаллаз образованидин, здравоохраненидин, культурадин ва яшайишдин рекъый къуллугъдай хилерин къуллугъчийрин зегъметдин гъакъи хкажун

патал рекъе твада. Гъа са вахтунда МРОТ артухарун яз ам 2022-йисан 1-январдилай 12792 далай 13617 манатдал къван хкажун къалурнава.

Идалайни гъейри, министрдин везифаяр вахтуналди тамамарзавайдан гафаралди, пулдин такъатар Россиядин Президентдин «майский» Указрик акат тавур къуллугъчийрин зегъметдин гъакъи индексация авуниз рекъе твада. Къейдин, республикадин бюджетдин гъакъиндай закондин эхирдин проект РД-дин Халкъдин Собранидин депутатри декабрдиз къабулда

ФУТБОЛДИН СПОРТШКОЛА ЯРАТМИШДА

Вилик квай йикъара Ахцегъ райондин администрацияда 2024-йисал проект ачухарна. Школа 2022-йисуз яратмишда. Адан асул мурад райондин жегъилрин арада футбол вилик тухун ва машгул авун жеда. Вичин нубатда, «Ахцах» твар алай футболдин клубдин президент Мегъамед Алишева райондин руководстводиз муниципалитетдин тренерар тежриба къачун патал Дагъустандин пешекарвили клубриз рекъе тунин теклиф гана. Ада абурун арада Легион Динамо, ФК

Совещанидин вахтунда Осман Абдулкеримова муниципалитетда футболдин спортшкола яратмишунин проект ачухарна. Школа 2022-йисуз яратмишда. Адан асул мурад райондин жегъилрин арада футбол вилик тухун ва машгул авун жеда.

Вичин нубатда, «Ахцах» твар алай футболдин клубдин президент Мегъамед Алишева райондин руководстводиз муниципалитетдин тренерар тежриба къачун патал Дагъустандин пешекарвили клубриз рекъе тунин теклиф гана. Ада абурун арада Легион Динамо, ФК

Динамо, Анжи Махачкала ва Локомотив клубар къейдна. Алишева а кардик умуд кутуна хьи, къейднавай клубра тренерри кьиметлу тежриба къачуда ва ам практикада ишлемишда. Идалайни гъейри, инал къейд авурвал, тренеррин кваллахдин дережа хкажун патал ихъгин кваллах гъар йисуз килиз акъудна кланда. Осман Абдулкеримова къейднавай теклифдин тереф хвена ва ам килиз акъудунин карда куьмекар гудайди хиве къуна.

М.Р.СУЛТАНОВ

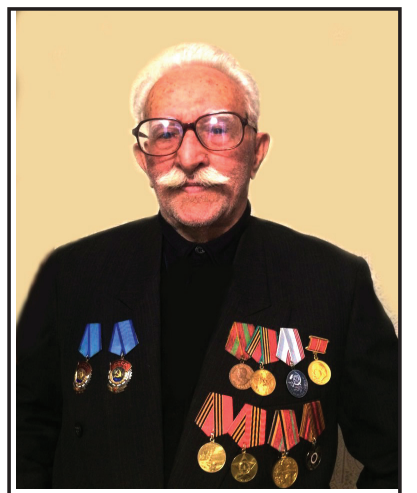
Алай йисан 21-октябрдиз 93 йисан яшда аваз луткунви камаллу агъсакъал, Зегъметдин Яру пайдахдин къве ордендинни са жерге медалрин ва «Ахцегъ район» муниципалитетдин килин Гьуьрметдин грамотадин сагъиб Мегъамедагъа Рамазанович Султанов кечмиш хъана. Ам 1928-йисуз Луткунрин хуьре, зегъметкеш чехи хизанда дидедиз хъана.

1939-йисуз Луткунрин хуьруьн сифтегъан школа акъалтларна, ада Ахцегърин школа-интернатда клел давам хъувуна. 1948-1950-йисара хуьруьн изба-читальнидин заведиш хъана.

1950-52-йисара М.Султанова Буйнакск шегъерда багъманчивилин къве йисан курсар клелна. Ахпа армийрин жергейра къул-

лугъна ва 1954-йисалай ада Луткуна Калинин тварунихъ галай колхоздин, гуьгъуьнай «Луткунский» совхоздин регъбервал авуна. 1960-63-йисара совпартшколада клелна ва 1979-йисалди Луткунрин Ленинан тварунихъ галай совхоздин регъбервилин къуллугъ дамарна. 1979-йисалай та лайихлу пенсиядиз экъечлай 1988-йисалди М.Султанова гъа майишатда инженер-гидромелиораторвилин везифаяр намуслувиелди тамамарна.

Чна Мегъамедагъа Рамазанович Султанован багърийриз ва мукъва-кйилийриз, дериндай хажалат члуьналди, башсагълугъвал гузва. Адан экуь къамат гъа мишалугъ яз чи риклера амуькъда. Рагъмет хуьрай вичиз!

«Сельсовет Луткунский» СП-дин кыл Амирхан РАГЪИМОВ Луткунрин хуьруьн жемят Райондин «Цийи дуьнья» газетдин редакция

Дагъустанда цийи коронавирусадин инфекция чукулунин хаталувал авайвилехъ галаз алакьалу яз республикадин налоговый органра

НАЛОГАР ГУЗВАЙБУР ВАХТУНАЛДИ КЪАБУЛДАЧ

налогар гузвайбурун къабулунин кваллах вахтуналди акъвазарнава. РФ-да авай РД-дин УФНС-ди формагентстводиз хабар гайивал, и кваллах алай йисан 1-ноябрдилай 3-ноябрдал къван давам жеда.

Къейдзавайвал, къалурнавай девирда вири документар, гъа жергедай яз, налогриз талуь ва бухгалтеррин гъахъ-гъисабар, налогар гузвайбурун патай чарарал

кхъенвай субсидияр къачуниз талуь арзаяр РД-дин налоговый инспекциярин ва входной зонада авай боксдай къабулда. Арадал къевзвай мумкин тир месэлаяр дистанционный жуьреда гъалун патал документрал (гъаф къадар документар рекъе твазвай дуьшуьшда конвертрал) телефондин нумра къалурун меслятзава.

БУБАДИН ПЕШЕ ДАВАМАРЗАВА

Тахмираз ИМАМОВ,
Россиядин писателрин
Союздин член

Гаг-гаг уьмуьрда чал рух-вайри бубайрин пешеяр ва уьмуьрдин рехь давамарзавай дуьшуьшарни гьалтзава. Къенин зи суьгьбетдин игитарни пешеди ва бязи вахтара кваллахзавай чкади садзава. Гьа икI, вири галай-галайвал. Алибег Гьажиагьаевич Алибегов 1936-йисан 21-июндиз Ахцегь райондин къакьан дагьлух Ялахьрин хуьре дидедиз хьана. И хуьр райцентрдикай 20 километрдин яргъаз хкатна, Кьурагь ва Рутул районрин сергьятрал ала. Адан патав Хуьруьгрин, Цуругьрин, КьакIарин, Гьуьгьвезрин, Ашарин ва маса хуьрер гва. Ялахь-виар вири вахтара къванцин хьсан устIарар, художникар, чубанар ва чIижерхьанар тир. Абуру чин хуьр-ай акъатнавай музыкантрал, мани-даррал, гьилин-тупIун пешеяр квай устIаррал дамахзавайди я. Амма А.Алибегова маса, лугьдайвал, шегьердин пеше хьана.

Ялахьрин хуьруьн тамам тушир юкьван школа куьтгьайла, ам Дербент шегьердиз атана, рахун рекьин училищедик экечIна ва 1953-йисуз анаг вагонриз килигдай-дадан пеше къачуналди куьтгьа. Саки 40 йисан девирда, та пенсиядиз экьечIдалди ада Дербентдин ВЧД-да вагонриз килигдай слесарвиле кваллахна. Адахь вичи кваллахай кархандин руководстводин патай гьанвай хейлин шабагьар ава. Яргьал йисарин гьакьисагь зегьметдай адаз «Зегьметдин ветеран» тIварни ганва. Алатай асирдин 60-80-йисара ам шегьердин «Коммунизмдин пайдах» (гилан «Дербентдин хабарар») газетдин штатдик квачир корреспондент тир. Алибег Гьажиагьаевич кваллахикай азад вахтунда къуьчез фотоаппаратни вегьена рахун рекьин узелдин карханайра къекьвез, зегьметдин кIвенкIвечийрин шикилар ягьиз ва абурукай макъалаяр кхьиз жедай. Адан макъалаяр гьакI республикадин «Дагъустандин правда», «Коммунист» (гилан «Лезги газет»), транспортдин хиле центральный изданий тир «Гудок» ва «Звезда» газетрани чапзавай. Къейдин, виликан йисара чеб а чIаван важиблу месэлайриз талукьарнавай и фото-корреспондентдин материалар, адет

яз, газетрин сад лагьай чинра чапдай. И карди гьам келзавайбурун, гьамни кваллахдин юлдашрин арада адан кесерлувал хкажзавай.

Уьмуьрлух рахун рекьин карханайра кваллахай ва советрин са шумуд печатдин изданиедин фяле корреспондент яз хьайи Алибег Алибегов гьеле 2013-йисуз рагьметдиз фена. Ада вичелай къулукь хьсан рикел хкунар, гьар жуьре газетра чапнавай итижлу макъалаяр ва тербиялу веледар туна. Къе адан кар хци – Адиширин Алибегова давамарзава. Сад лагьайди, Адиширина 2009-йисалай эгечIна Дербент станциядин локомотивдин деподин котельныйдин операторвиле кваллахзава. Къвед лагьайди, вичин вахтунда Алибег шегьердин образованидин Управленидин къвалал гьай жегьил техникрин станцияда «Кар алакьдай гьилер» кружок тухузвай. Адан хци лагьайтIа, ана «Техническое моделирование» кружокдиз руководство гана. Пуд лагьайди, бубади хциз фотошикилар ягьиз чирна. Къуд лагьайдини, Адиширинани, бубади хьиз, макъалаяр кхьизва. Адан гьиликай хкатай шейэр «Дербентские новости», «Учитель Дагестана» газетра ва «Школа и производство» журналда чапна.

Адиширин Алибегов 1968-йисан 28-майдиз Дербент шегьерда дидедиз хьана. Ина 18-нумрадин юкьван школада келзавай вахтунда ам школадин цлан газетдин редколлегиядин член тир. Советрин Армиядин жегьейра къуллугьзавайла, ада женгинин листокар акъудзавай. А.Алибегова 1992-йисуз Ростов шегьерда кинотехникум куьтгьа. Идалай къулукь, ада 15 йисуз образованидин хиле кваллахна. Ам Россиядин журналистрин Союздин член я. Адиширина «Ялахьви» тахалус эцигна шиирарни кхьизва. Алай вахтунда ам рахун рекьин «Семафор» газетдин (виликан «Сапсан») эдебиятдин чинин редактор я. Идалайни гьейри, ада «Железнодорожник» тIвар алай музейдин кваллахдани активилелди иштиракзава. Ам гьакI гила къвед лагьай девирда сечкидин участокдин комиссиядин вичихь кар къетI ийидай сес авай членни я. Адиширина 2021-йисуз киле фейи лезги прессадин сифте фестивалдани иштиракна. Адаз Дербент ва Дагъустандин Огни шегьеррин

библиотекайра, школайра ва музейра киле фейи литературадин хейлин серенжемриз теклифзавай. Гьакьисагь зегьметдай ва активни общественный кваллах тухунай А.Алибеговаз Россиядин рахун рекьерин Гьуьрметдин грамотани ганва. Адахь гьар жуьре шабагьар, гьа жергедай яз, Россиядин госу-дарстводин статистикадин Федеральный къуллугьдин медални ава.

Жегьил ва бажарагьлу шаир, публицист ва журналист Адиширин Ялахьвиди къе РД-дин халкьдин шаир, Дагъустандин писателрин Союздин Дербентдин (региондин) отделенидин председатель Кичибег Мусаевахь, лезги писателрин Союздин председатель Абил Межидовахь, литераторрин халкьарин арадин Союздин президент Тагьир Салегьахь ва масабурухь галаз яратмишунин сих алакьаяр хуьзва. Адиширин Ялахьви къве сборникдин автор я. Сифтеди адан вичин хайиди тир Ялахьрин хуьруьз бахшнава. Хьсандиз чIагьурнавай и брошюрада гьакI Ялахьрин хуьруьн куьруь тарих ганва, асул гьисабдай Дербентда, Белиж поселокда ва Хазар хуьре яшамиш жезвай ялахьвийрин телефонрин нумраяр ва адресар къалурнава.

А.Ялахьвидин «Фикирар» тIвар алай къвед лагьай ктаб 2020-йисуз чапдай акъатна. Ам лирикадин шииррикай ва алай аямдин чи уьмуьрдиз талукь камаллу гафарикай ибарат я. А ктабда чапнавай шиирар асул гьисабдай вич гуьзел тебиатралди тафаватлу жезвай гзаф миллетрикай ибарат тир Дагъустандиз, къадим Дербент шегьердиз, рехи Каспийдиз, муаллимриз, духтурриз, дишегьлийриз, рахун рекьин къуллугьчийриз талукьарнава. И кватIалдиз за са къадар вахт идалай вилик рецензияни кхьейди я.

Са Тимил вахт идалай вилик «Семафор» тIвар алай газетди вичин 10 йисан юбилей къейдна. Адиширин Ялахьви печатдин и изданидин къуллугьчи я. Газетдин юбилейдихь галаз алакьалу яз, адаз СКЖД-дин Профсоюздин руководстводин патай Чухсагьулдин чар ва пуддин премия гана. За адаз и лишанлу вакьиа рикIин сидкьидай мубаракзава ва адахь гележегда гьам журналистикада ва гьамни шииратда еке агалкъунар хьун тIалабзава.

ЦИЙИ КЪАЙДА ЧИРНАВА

Коронавирусдин пандемиядиз ва и азар артух хьуниз килиг тавуна, республикадин больницадин тади медицинадин куьмекдин духтурри сагьарунин инновационный къайдайрикай менфят къачун давамарзава. Республикадин Минздравдин пресс-къуллугьди информгентстводиз хабар гайивал, абуру уьлкведа сифтебурукай яз цийи къайда ишлемишнава. Ада руфунал операция тавуна азарлу къванерикай азаддай мумкинвал гузва. Гила медикрин ихтиярда лап алай аямдин эндоскоп ава. Ада са чкани атIун тавуна ва гьалар пис тахьана лап четин чкайрайни ири къванер акъуддай мумкинвал гуда.

Сифте къве операция Москадай теклифнавай профессор, Н.И.Пирогован тIварунихь галай РНИМУ-дин оперативный эндоскопиядин лабораториядин илимдин килин къуллугьчи Станислав Будзинскийдин регьбервилек кваз киле тухвана. «Чна Кеферпатан вири Кавказ патал операциядин цийи жуьре къалурун фикирдиз къачунвай – электрогидравлический лито-

трепсиядин куьмекдалди туькъуьлдин рекьера ири къванер кукIварун. Амма Россияда сифте яз, операция мадни итижлудаказ киле фена, вучиз лагьайтIа чна эндоскопдин куьмекдалди неинки туькъуьлдин рекьера къванер кукIварна, гьакI и кар туькъуьл авай куркIурдани килиз акъудна», – суьгьбетна профессорди.

– Къейднавай эндоскоп – им яргьи шуькIуь зонд я. Адан эхирдал рекьемрин камера ала. Адавай хамунай Ттеквенар акъуд тавуна бедендин герек чкайриз гьахьиз жеда. Инструмент сивай рахьурзава. Тебии рекьерай ам ЖКТ-диз физва ва 12-перст-

ный ратунив агакьзава. Идалай къулукь, ам азадказ туькъуьл акъудзавай рекьерив агакьзава. «Цийи къайдади ачух хирер хьунин вилик пад къадай мумкинвал гузва. Осложненияр хьунин къурхулувални лап гьвечIиди я, – гьавурда туна чун РКБСМ-дин духтур-эндоскопист, РД-дин эндоскопистрин ва гастроэнтерологрин общественно-председатель Адам Хайруллаева.

«Шаксуз, им эндоскопиядин къуллугьда еке агалкъун я», – къейдна духтурди. Ада алава хьувурвал, ихьтин операцияр киле тухун больницадин духтурар патал адетдиз элкьезва. ГьакIни, адан гафаралди, алай вахтунда РКБСМП-дин эндоскопический отделение регионда килинбурукай сад я. Ина сагьарунин лап алай аямдин ва инновационный къайдаяр ишлемишзава. Идалайни гьейри, медикри эндоскопиядин рекьяй Россиядин Первенстводин иштиракчияр хьун фикирдиз къачунва. Ина абуру тамашачийриз ва юридиз клиникадин итижлу дуьшуьш къалурда.

ЛАЙИХЛУ КЪИМЕТ

Мердали ЖАЛИЛОВ

И мукьвара «Мавел» чапханади чи машгьур хва, РФ-дин яракьлу къуватрин ва МЧС-дин полковник – гвардейчи, Чернобылдин Игит Нисрет Сейфулла-гьович Исмаилован «Офицердин кхьинар» тIвар алай цийи ктаб келдайбурув агакьарна. Шак алачиз, автор патал им нубатдин къетIен кам, тебрикдай кар я.

15-октябрдиз «Лезги газетдин» редакциядин конференциярин залда а ктабдихь галаз таниш хьунин мярекат киле фена. Иниз Нисрет Сейфуллагьовичан кхьинар ашукь гзаф ксар атанвай. Виридалайни артух – автордин хуьруьнвиар, Махачкъала, Каспийск шегьерра ва масанра яшамиш жезвай фийивияр.

Квекай я офицердин кхьинар? Ктабдин кили кьалурзавайвал, ам, алай вахтунда отставкада аваз, ял язавай полковникди вичин женгеринни къуллугьрин рекьерикай ийизвай къейдер, рикел хкунар – мемуарар хьун мумкин я. Чун рахазвай кваллахдин са пай кхьинар, дугьриданни, гьа рекьериз талукьбуру я.

Амма машгьур командир, виликдай акъуднавай «Зи вахтунда», «Ава дагьлара ихьтин хуьр – Фий» ктабрилай тафаватлу яз, эхиримжи вахтунда келдайбуруз багьишнавай къве ктабда («Илиф, дустар!» ва «Офицердин кхьинар») виливни хуьн тавур цийи терефдихьай ачух хьанва. Сад лагьайди, абур лезги чIалал кхьенва. Къвед лагьайди, абур шииррикай ибарат я! Тажуб куь ийизва лагьайтIа, фийиви офицердин уьмуьрдин чIехи пай чи уьлкведин яргьал пипIера женгеринни жегьил аскерар тербияламишунин, Ватандин ва инсанрин хата-сузвал хуьнин рекьера акъатнава. Яни ам, вичин хайи Фиярин хуьруьн нугьатдивай хьиз, лезги чIалавайни къакьатнавай. Амма ада гьа яргьарани неинки хуьруьн нугьат, гьакI литературадин нормайрин лезги чIални хвенва! Хайи чIалал фагьум-фикирзава. Вичин гьиссер къаматра, къешенг

шикилла, сеслу цIарара твазва. Ашукь Шириналай гуьгьуьниз ада Фиярин хуьруьз вичин мани лагьанва! Гьа и карди тIварар къунвай ктабрал келзавайбурун фикирни желбзава.

Мярекатдин иштиракчийри: ам ачухай ва киле тухвай чи газетдин килин редактор, шаир ва публицист Мегьамед Ибрагьимова, ктабриз редакторвал авунвай шаир ва публицист, «Лезги газетдин» литературадин отделдин редактор Мердали Жалилова, келчияр тир Буллух Умудалиева, Суьгьбет Хуршидова, Къафар Ризаева, Тарлан Мамедова, Велихан Велиханова, Ализаде Агьаширинова, Явер Рашидова, масабурани Нисрет Сейфуллагьовичан яратмишунриз виниз тир кьимет гана. Адан шииррин чIалан михьивал, художественный такьатар хкагьунин дуьзвал, гьикаятдин эсеррин тамамвал, къарагьарнавай месэлайрин важиблувал къейдна. Автордиз мадни цийи агалкъунар хьун алхишна.

Мярекатдин къвед лагьай пай Нисрет Сейфуллагьович Исмаиловачи республикадин жемиятдин тешкилатрин (Махачкъала шегьердин яшлугьбурун Советдин, генерал-полковник М.Танкаеван тIварунихь галай жегьилар ватанпересвили руьгьдаллаз тербияламишунин Фондунин, Имам Шамилан тIварунихь галай Фондунин) саналди тир къарардалди ганвай «Дагъустандин Игит»

тIвар алай орден вахкуниз талукьарна.

Цийи шабагьдин сагьиб тебрикиз винидихь тIварар къунвай тешкилатрин чIехи векилар: юстициядин генерал-лейтенант, Дагъустандин Игит Т.Т.Бижамов, общественно-политический деятель, РФ-дин Госдумадин депутатдин куьмекчи Гь.-Гь.Б.Абдулжелилов, къенепатан къушунрин отставкада авай полковник Ф.А.Абдусаламов, школадин директор Гь.М.Давыдов, РД-дин МЧС-дин векил – инсанар къутармишдайди З.Н.Никомегьамедов, ДГТУ-дин профессор, цийи затIарал чан гьизвай алим, «Чун яргьалди яшамиш жез халкънава» ктабдин автор П.И. Исаев ва масабур рахана.

Эхирдай Нисрет Сейфуллагьовича вичин яратмишунриз ва жегьилар тербияламишунин рекье къачунвай камариз чIехи кьимет гунай гьам чи общественный тешкилатрин сагьибриз, гьам республикадин руководстводиз, «Лезги газетдин» редакциядин коллективдиз, атанвай вири мугьманриз сагьрай лагьана. Мярекатдикай «Вахтар ва инсанар» программадин журналистри махсус лент гьазурнава, ам телеканалдай къалурда.

СССР ЧУКІУРАЙДАЛАЙ ИНИХЪ 30 ЙИС ТАМАМ ХЪУНИЗ ТАЛУКЪ ЯЗ СОВЕТРИН ЛИДЕРАР РЕВОЛЮЦИЯДИЛАЙ КОНТРРЕВОЛЮЦИЯДАЛ ЛЕНИН – СТАЛИН...

Н.А.ГЪАЖИЕВ,
зегъметдин ветеран,
журналист

Тамам пуд виш йисуз улькве идара авур Романоврин династия (тухум) пачагъ къвед лагъай Николаян девирдал куьтягъ жезва. Россияда октябрдин революция хъана, империя чклана. Дуьньяда са затІни даим жезвайди туш. Эвел аваз арадал атай гъар са затІунихъ, кардихъ эхирни, шаксуз, гала. Инсаниятдин тарихда империяр (чІехи ульквейр) гзаф хъана. Мецел алай гзаф машгъурбурун арада куьгъне (до н.э.) девирда хъайи Персидский, Римский, гуьгъуьнлай Османский, Британский, гъа жергедай яз Российский империя ава.

Россияда революциядин не-тижада политикадин цийи жуьредин кьурулушдин улькве арадал атана. Кыле большевикар аваз Россияда революционерри власть къачуна цийи уьмуьр тукьІуьриз башламишна. Улькве идара авунин, теория практикадиз (крариз) элкъуьрунин тежриба садахъни авачир. Гъавилий цийи властдихъ гъалатІарни жезва. Революцияр дуьньядин тарихда пара хъана, абурухъ кьурбандарни – гзаф дуьшуьшра герек авачирбурун – гзаф жезва. Россиядин революцияни ина тафаватлуди хъанач. Зулумди зулум арадал гъизва, къясасдини къясас.

В.Ульянов (Ленин), шаксуз, еке авторитет авай зурба теоретик тир, амма улькве идара авунин тежриба гъадахъни авачир. Улькве вични чклана бейгъалда авай. Къуд йисуз Дуьньядин сад лагъай дяведа (1914-1918-йисар) иштиракай Россияда къуд йисуз гъаІ стхадиз стха рекъыз хъайи Гражданвили дъевени (1918-1922-йисар) кыле физва. Халкъдин майишат чукуьрунилай гъейри, и вакъайири инсанрин ажугълувилер, аксивилер деринда твазва, герек авачир зулумар артух жезва. Къенин юкъузни гуьжет алай еке месэла большевикри пачагъ 2 лагъай Николай хизанни галаз Сибирдихъ акъудна, хизандизни инсаф тавуна (чІехи пай аялар – рушар), зулумдик терг авун еке гъалатІ тир. Гъич тахъайтІа хизандик са тахсирни квач эхир! Са кардани, са касдизни абурун патай писвал авунин, зиян гунын чешнеяр авач. Абурук квай чІехи тахсир пачагъдин хизан хъун я. Ида абуру зулумдик тергдай бине гузвач эхир! Нетижа анжах белогвардейцийрин ажугълувал, жавабдин зулумлувал артухарун хъана.

В.Ленина власта кІвалахай девир куьруьди хъана. Гъа и вахтундани адалай хейлин крар алакъзава. И рекъай чавай эвелимжи 1918-йисуз, Россия патал заланди ва гъахъузди тиртІани, Германиядихъ галаз кутІур (дяведай экъечІай) Брестский ислъгъвили гъахъиндай икърар къалуриз жеда. Улькведин майишатдик са тІимил хъайитІани юзун-гъерекат кутхур НЭП (новая экономическая политика) къабулунни важиблу серенжем тир. Амни яргъал фенач. Залан азардин нетижада саки 1922-йисалай В.И.Ленин улькведиз регъбервал гуникай кьерех жезва. Куьруь уьмьрди адас вичин фикирар, мурадар кылиз акъуддай мумкин-

вал гузвач. Амма адан теориядин ирсини неинки са Россиядин, гъаІ дуьньядин халкъаризни еке таъсирна ва гилани адан метлеб квахънавач. Инсаниятдин тарихда И.Ньютонан гравитациядин гъахъиндай закондихъ, А.Эйнштейнан относительностдин теориядихъ ва масабурухъ галаз санал марксизмдин ва ленинизмдин социалистический идеологияни, мичІи чкада экв къалурзавай чирагъ хъиз, инсанрин риклера эбеди яз амуькда.

Ленин гзафбуруз – иллаки Россияда авайбуруз даІан я. Къе адан душманарни даІанбур гзаф хъанва, абуру адакай тийизвай кас, талгъузвай ихтилат авач. ИлитІавай тахсирарни гъалатІар тІимил ваъ, гзаф жезва, ам тарихдай анихъ акъвазрай, инсанрин зигъиндайни акъудиз чалишмиш хъанва. Амма гъикъван лилипутар Гулливър (пагъливан) ярхариз алахъайтІани, абурувай са затІни жедач. Ленинан ирс, тІварни галаз, эбеди яз инсаниятдин тарихда жеда.

И.Джугашвили (Сталин) 1922-йисалай СССР-дин компартиядин ЦК-дин генеральный секретарь хъана. Улькведиз руководство гун, вири цийи кыилелай башламишун гъадан хиве гъатзава. Къве дяведин (8 йис) нетижада Россия чклана харапІайриз ухшаммиш хъанва, халкъдин майишат тертибдай акъатнава, улькведа тІегъуьнди (холера, тиф), гъар жуьре вирусрин азарри инсанар телефзава, каш, кІвалах тийизвай промышленност, бейгъалда авай хуьруьн майишат – ибуру Россиядин гъар йикъан гъахъикъат хъанва. Цийи революционный властдин вилик гзаф залан везифаар акъвазнава. Контрреволюция эхирдал къван терг хъанвач, политический интригаар (къал-макъал тун), заказдал инсанар яна кыиникъар, идеологический, экономический заговорар (чинебан союзар) датІана кардик ква; гъаиша чархара лашар тваз гъазур «пятая колонна» (къецепатан агентар), РагъаІидай патан капиталист ульквейри вири патарихъай блокада (гъалкъада) тун, санкцияр, шпионар, агентар – ибуру вири сад хъана цийи властдин, режимдин аксина кІвалахзавай кьуватар тир.

Къад йисалай тІимил вахтунда улькведа гъалар дегиш жезва. Пландин бинедаллаз гъар вад йисалай (пятiletкаар) цийи серенжмар тайинариз улькведа зурба промышленный революция кыле физва. Индустриализациядин нетижада чи улькведа майишатдин вири хилериз талукъ заводар, фабрикаар, маса кархана-яр гъерекатдик акатзава. Хуьруьн майишатда коллективизациядин программадик кваз колхозар, совхозар, гъабуруз технический рекъай куьмек яз гзаф къадарда МТС-ар ва маса жуьредин артелрин карханаар арадал къвезва.

Идеологиядин фронтдани агалкъунар малум жезва, куьруь са вахтунда куьгъне режимдилай атанвай халкъдин сажудсузвал тергзава. Советрин цийи интеллигенцияди мировой (дуьньядин) дережадин литературадин эсерар, сегънейрин тамашаар яратмишзава ва искусстводин амай вири хилерай акун алай агалкъунар ва нетижаар къазанмишзава. Илим вилик физва, улькведа электрификация гегъенш жезва. Советрин

Союздихъ галаз дипломатвили алакъаар тукьІуьриз алахънавай ульквейр къвердавай артух жезва. Адан идеологиядин таъсир, чешне капиталист ульквейриз хуш туштІани, къабулзавайбур, дуствал малумарзавайбур гзаф хъанва. Улькведа хъанвай дегишвилер, агалкъунар, къазанмишунар тестикуьн яз 1936-йисуз Советрин Союздин цийи Конституция къабулзава.

И агалкъуьри, нетижаирри Западдиз секинвал гузвач, абуруз чпин кьуншидал политикадин цийи режимдин социалистический улькве арадал атун анихъ акъвазрай, ам къвердавай мягкем хуьн гъич бегенмиш туш. Адан чешне-таъсир чпиз акси патахъ тирди абуру фадлай къатІанва. Гъавилий абуру кисна ацукънавач, аксивилин, адан вилик пад къунин серенжмар гъазуруник ва къабулуник фадлай экечІнава.

Къисметдикай хкечІ жедач, вахт гъахъинди хъана. Европада фадлай милитаризмлаиш (яракъламиш) хъанвай Гитлеран фашиствили режимди кыл хкажзава. Ада вичин фикирар чуьнуьхни ийизвач, адан план пуд лагъай рейх тукьІуьрна, дуьньядал вичин агъавал малумарун я. И фикирар кыле тухуна адас са манийвални аваз акъазвач. Европадин лидериз и гъахъикъат ашкара я, абуруз Гитлеран чапхунчи планрикай бегъем къурхуни ава. Гъар сад вичин хам хуьнин къайгъуйрик эгечІунилай гъейри, абуру вири сад хъана, кылел къве чин алай хам акъалжна, Гитлеран вилик ялтах амалар ийиз, чпин дуствал малумариз Германия Советрин Союздал гъалдарунин къайгъуйрик экечІнава. Гитлерахъ абуру галачизни вичин планар ава. Дуьньядин сад лагъай дяведин нетижаирал фадлай нарази Германияди сифте гъа Европа къачуна муьтІуьгъарзава, ахпа ам Россия галайвал къвезва. И дяведикай гзаф кхъенва, адан нетижаарни дуьньяда малум я. Саки 4 йисуз кыле фейи вичиз тешипигъ авачир зулумрин дяве Советрин Союз гъалиб, Германия магълуб хуьналди куьтягъ жезва.

И дяведин себебрикай, нетижаирикай, вуж гъалиб хъана, тахсирлуди гъим тир лугъудай суалар ва гуьжетар, къе 80 йисар алатнаватІани, куьтягъ хъанвач. Гилан несилри бязи чкайра тарих чпиз кІанивал къекуьуьриз, дегишариз гъарда вичин хийирдиз ишлемишиз эгечІнава. Амма садавайни инкар тежесвай гъахъикъат сад я – гъа дяве куьтягъ хуьн малумарайдалай кьулуьхъ чи улькведин аксина дяве са юкъуьни акъвазнавач. Ам къени давам жезва. Запад, кыле США аваз вири Европа, СССР-дин, гила Россиядин аксина женгина ава. А женгина гуьжетни гъаиша Советрин Союздин, Сталинан ролдикай физва, абуру инкар ийизва. Запад, Россиядин амай душманар анихъ акъвазрай, алчахвилеиз кыл янавай Россиядин бязи тарихчи-ярни, экспертари ва маса «вири чидайбур» и тестикуьнрихъ галаз шерик я. Абуруз ватандин абуру, къамат маса гун кепекдайни туш, кепекдихъ абуру душманрин вилик вири эгигда. Абурун намус, гъейрат вич кепек хъанва.

(КъатІ ама)

«ОПАСНЫЕ ЯБЛОКИ».

НУЖНО ЛИ УБИРАТЬ ПАДАЛИЦУ С УЧАСТКА?

Марина МУРСАЛОВА,
начальник отдела Кавказского межрегионального
Управления Россельхознадзора,
заслуженный работник
сельского хозяйства РД

Как известно, наши садоводы каждый яблочный год тачками выбрасывают гнилые плоды по обочинам дорог, на площадках для мусора или в контейнеры. И стар, и млад занимается перетаскиванием тяжестей и не оставляет яблоки на участке, потому что «в них кислота» или «они гнилые, источник инфекции». Как показывает практика, удалять падалицу за километр от участка нет смысла: к ней можно относиться точно так же, как к обычным органическим отходам, которые быстро перегнивают в почве или компосте.

В чём ошибки? Яблоко – не кислотный аккумулятор и не химический снаряд: оно содержит слабые органические кислоты в низкой концентрации (не более

1%). Точно такие же присутствуют в составе корневых выделений растений, причём полезные почвенные микроорганизмы их очень любят. Сделать грунт стабильно кислым при помощи яблок вряд ли получится.

Что касается возможных инфекций, то они быстро инактивируются при контакте с почвой. То есть вполне достаточно закопать их или отправить в компост, переславая землёй. Гораздо большую опасность представляют плоды-мумии, остающиеся на деревьях: вот их нужно снимать и сжигать.

ДЕТИ – НАШЕ БУДУЩЕЕ

ОБ АДАПТАЦИИ ДЕТЕЙ К НОВОЙ ОБСТАНОВКЕ

М.АЛИРЗАЕВ, директор КЦСОН

Растению, когда его пересаживают, что нужно? Время и тепло, чтобы прижилось растение. А тут живой ребенок...

Адаптация – это приспособление или привыкание организма к новой обстановке. Дома ребенок привык к определенному образу жизни, режиму, видам деятельности, к определенной пище, взаимоотношениям с окружающими, правилам поведения и т.д.

Когда ребенка поступает в наше отделение, мы не примеряем на него стандартные методы адаптации несовершеннолетнего. Мы работаем с каждым ребенком индивидуально, потому что у каждого свой процесс и срок привыкания к новой обстановке и людям. Особенности приспособления зависят не только от характера ребенка, но и от того, как его подготовят к этому дома.

Несколько советов для наших мам:

1. Расскажите своему ребенку про отделения обслуживания детей в комплексном Центре социального обслуживания населения (КЦСОН).
2. Покажите видеоматериалы с социальных сетей учреждения.
3. Отвечайте на все его вопросы или скажите, что он может сам посмотреть, когда вы вместе придете в отделение.
4. По приходу в учреждение не уходите сразу, посидите немного с ребенком, познакомьте его с воспитателем и дождитесь, когда ребенок сам пойдет в группу.

5. Первую неделю постарайтесь по возможности пораньше забирать ребенка.

Какие действия совершают работники Центра при поступлении нового ребенка?

1. С ребенком первым знакомится воспитатель.
 2. Интересуются у родителей о характере и привычках ребенка.
 3. Предлагают родителям принести в отделение одну из любимых игрушек ребенка.
 4. В первые 2 дня ребенка не привлекают к занятиям, а дают ему возможность присмотреться.
 5. Если ребенок капризничает и боится, то работник Центра осуществляет тактильный контакт и всячески успокаивает ребенка.
 6. Тщательно следит за его питанием, сном и эмоциональным состоянием.
- Таким индивидуальным подходом ребенок учится адаптироваться в новой среде, что поможет ему легче приспособиться к режимам детского сада, школы и в целом в любой новой среде.
- Не бойтесь приводить ребенка в Центр. Мы подскажем и поможем вам в вопросе адаптации несовершеннолетнего. Дети нуждаются в социализации в условиях современного динамичного общества, где она играет большую роль в успешности вашего ребенка.

ОБЪЯВЛЕНИЕ!

В филиале ГАУ РД «МФЦ в РД» по Ахтынскому району оказываются следующие кадастровые услуги, а именно:

- Межевой план земельного участка, для ветеранов **ВОВ скидка 99%**.
- Размежевание земельного участка на 2 части, для ветеранов **ВОВ скидка 99%**.
- Объединение 2-х земельных участков, для ветеранов **ВОВ скидка 99%**.
- Изготовление технического плана (вместе с межевым планом на 2000 руб. дешевле), для ветеранов **ВОВ скидка 99%**.
- Изготовление технического плана под коммерцию, а также иные услуги.

МФЦ по Ахтынскому району

ДАССР-дин – 100 йис

ГУДАЕВ МЕГЪАМЕД ШУАЕВИЧ

100 йис идалай вилик, 1921-йисан 26-сентябрдиз, духтур Гудаев Шуай Амраговичан хизанда хва Мегъамед дидедиз хъана. Гъвечли члалай дирибаш, зигинлу, ам пагъливан хъиз члехи хъана. Немсерин вашистри хабарсуз СССР-дал вегейла, ватан хуьн патал ам хушуналди СА-дин жергейриз фена. Ватандин Члехи дяведин активный иштиракчи тир ада Кеферпатан Кавказ, Украина, Молдавия, Румыния, Венгрия, Чехословакия азад авунин ва гуьгъуьнай Сахалин остров, Маньчжурия Япониядин чапхунчийрикай азад авунин женгера иштиракна. Ам «Женгинин лайхлувилерай», «Германиядин винел гъалибвал къачунай», «Япониядин винел гъалибвал къачунай» ва женгерин маса медалриз лайхлу хъана. Мегъамед Шуаевича гъаки Советрин уьлкведин ва Европададин шегъерар азад авунай, Днепр ва Дунай вацларилай элячлунай, Прага къачунай И.В.Сталинан буйругъдалди 15 далай гзаф чухсагулар малумарнай.

Армиядай хтай 1946-йисан мартдиз М.Ш.Гудаева Дагсельхозинститутдин ветеринариядин факультетда клелунар давамарна ва 1948-йисуз ада инаг агалкунралди акъалтларна. Далудихъ дяведин ва зегъметдин девлетлу тежриба галай пешекардал Ахцегъ районда регъбервал гудай гъар жуьре къуллугъар (райондин ветеринариядин къуллугъдин, хуьрун майишатдин управленидин киле акъвазна, Ахцегъ райисполкомдин председателдин заместителвиле клвалахна) ихтибарна. Жавабдар и къуллугъар адалай чешнеллудаказ бажармишиз алакьна.

Хуьрун майишат вилик тухунин карда лайхлувилерай, райондин ва республикадин общественный малдарвал сагъламарунин агалкунрай адан зегъмет са шумуд сеферда Дагъустан АССР-дин Верховный Советдин Президиумдин Гуьрметдин грамотайралди къейднай. 1960-йисуз адаз «Дагъустан АССР-дин ветеринариядин лайхлу духтур» лагъай гуьрметдин твар гана. 1965-йисан ноябрдиз Мегъамед Шуаевич РСФСР-дин Верховный Советдин Президиумдин Указдалди «РСФСР-дин ветеринариядин лайхлу духтур» лагъай гуьрметдин тварцлиз лайхлу хъана. 1966-йисан мартдиз лагъайтла, адан зегъмет СССР-дин Верховный Советдин Президиумдин Указдалди «За трудовую доблесть» медалдалди къейдна. Идалай гуьгъуьниз, ам Дагъустан АССР-дин Верховный Советдин Президиумдин Указдалди «Республикадин вилик лайхлувилерай» медалдиз лайхлу хъана.

2011-йисан 5-июлдиз, саки 90 йисан яшда аваз, клвачел алаз, Мегъамед Шуаевич рагъметдиз фена. Вичин яргъал уьмуьрда ам азарлу хъанач. Ада са жуьредин дармарни эсиллагъ ишлемишзавачир ва масабурузни и кар меслятавай. Йисар физ алатзаватлани, адан ватангъилийри Мегъамед Шуаевичан баркаллу крар риклел хуьзва.

МУКЪАЯТ ХЪУНИ САЛАМАТВАЛ ТАЪМИНАРДА

Эльдар ИБРАГЪИМОВ,
Россиядин МВД-дин
«Ахтынский» МО-дин
начальник

Алайди зулун вахт я. Гъаваярни къвез-къвезсерин жезва. И члавуз клвалера чими авун патал инсанри пичер ва ихтин маса тадаракар ишлемишзава. Гъайиф хъи, чна пожаррин ва угардин газдал зегъерламиш хъунин дуьшуьшрин вилик пад къунин мураддалди клвалах тухузватлани, йисан мекъи девирда пожаррин ва угардин газдал зегъерламиш хъунихъ галаз алакьалу бедбахтвилин дуьшуьшрин къадар аквадайвал артух жезва.

Газдин цлу арадал гъизвай зегъерламишдай шейэрихъ ни жезвач. Гъавилай гъавада абурун

къадар анжах махсус тадаракарин куьмекдалди чириз жеда. Кузвай шейэрин таъсирдик зегъерламиш хъунин сифте лишанрик къилин тлал, къил элкьуьн, япара ван гъатун, вилерал накъвар атун, сивихъ кягъун, къуру уьгуь акатун, нефес къачуз четин хъун ва масабур акатзава.

Исятда гзафбурун клвалера чимивал таъминарун патал газдин тадаракар ишлемишзаватлани, хуьтлуьз клвалера пичер кузвайбурни тлимил авач. Гъар гъина хъайитлани ишлемишзавай пичер хъиткьерар авачир къайдадик квайбур хъун чарасуз я. Цяяр хъийидай сезондин вилик гурмагъдин гъал ахтармишунни важиблу кар жезва. Чимивал патал гъам газдин тадаракар ва гъамни пичер ишлемишзавай вири чкайра дараматра ара-ара гъава къекъурунини цляар акатунин вилик пад къуниз къуллугъзава. Причина цлай хъувунвайла, адан заслонка ахъай авунни садрани риклелай ракурмир. Газдин ва кларас кудай пичер къайдадикай хкатай вахтунда абур туькьур хъувун патал чпихъ махсус чирвилер ва вердишвилер авай пешекарриз теклифна кланда. Винидихъ къейднавай къайдайрал амал авуни чаз чими ва къулай къуьд куьчуьрмишдай мумкинвал гуда.

ТОЛЬКО ОДИН ДЕНЬ
ФИНСКАЯ
ОБУВЬ И ОДЕЖДА

29 ПЯТНИЦА
С 10:00 до 19:00
ОКТАБРЯ

FINEDODEY

SANSHI

SCANNDI
FINLAND

Seppala

Компания с г. Санкт-Петербург

скидки до 70%
осенняя обувь
ОСЕННИЕ КУРТКИ, ПАЛЬТО, ПЛАЩИ

Также представлены зимние модели обуви и курток

С. АХТЫ
Дом Культуры

КЪАЙДАЙРАЛ АМАЛ ИЙИН

Агъмед АГЪМЕДОВ,
Ахцегърин 50-нумрадин
ПЧ-дин начальник

Малум тирвал, цляар акатунин дуьшуьшар себеб яз инсанриз еке материальный зарарар жезва. Ихтин вахтара гъатта абурун сагъламовал ва уьмуьр хаталувилик акатай дуьшуьшарни авачиз туш. Пожаррин вилик пад къадай серенжерал амал авун виридалайни умудлу кар я. Эгер квез са гъина ятлани пожар хъанвайди чир хъайитла, идакай телефондай 101-нумрадиз зенгна пожарникриз хабар це. Цяяр акатунин дуьшуьшарин вилик пад къун патал клвалерин ва маса дараматрин патарив гвай къуру векъериз цлай ягъун, абурун муькуь цляар хъувун клевелай къадагъа я.

Къуру векъериз ва маса зир-

зибилриз абур са хатасуз чкадал тухвана, инсандин гуьзчивилик кваз цлай яна кланда. Хуьрерин куьчяр, тешкилатринни карханайрин, клвалерин гъаятар вахт-вахтунда къуру векъерикай, пешерикай ми-хъун чарасуз я. Сад-садан муькуь гвай гъар жуьре дараматрин арайра цлай акатдай шейэр эцигун, анра транспортрин такъатар акъазарун пожарриз акси къайдаяр векъидаказ члурун жезва.

И ва я маса чкадал пожар арадал атай члавуз махсус техника гъич са манийвални авачиз анив гъализ хъуни цлай фад хкадардай мумкинвал гудайди риклелай ракурмир. Яшайишдин клвалера, общежитийра чле фад цлай акатдай шейэр хуьн хаталу я. Цяяр къуниз акси къайдайрал амал авуни куь яшайишдин саламатвал таъминардайди гъамиша риклел хуьх.

СА ГЪИЛИ ГУЗВАЙ САДАКЪА МУЬКУЪ
ГЪИЛИЗ ЧИР ТАХЪАНА КІАНДА

«Шерифали бубадин насигъатар» ктабдай

Ахцегъа Ильяс лугъудай са агъваллу кас хъана. Чи клвал алай чкани «Ильясан вир» лугъуз, гъадан юрдар тир. Гъафтеда садра, гъар гъяддин юкьуз, ам вичин гъилибани галаз Ахцегърин гур базардиз къведай. Лап игътияж авай хътин са кесиби кас акуна, адан клвалихъ са чувал гъуьр ва я са гъер тухун тапшурмишдай. «Эгер хабар къуртла, зи тлвар къаз тахъуй. За къачуна ракурнавайди чир хъайитла, кимел зун алай чкадал адавай рахаз жедач», – лугъудай.

Мусурман диндани «герек эрчи гъили гузвай садакъа чапла гъилиз чир тежен» лугъузва. Кесиби касди тлалабдайла гайи ваъ, ваз адан игътияжлу гъал акуна куьмек яз гайи садакъадин дережа артух я. Садакъа гъаки хъсан крар авуналдини, гишиндаз тлуьн, чулахдаз пек-партал гуналдини, рекъин муьгмандиз ксудай чка теклифуналдини гуз жеда. Абурулай виридалайни регъят садакъа-куьмек, гъелбетда, пул гун я. Парабуру гъаки авунни ийизва, амма а пул нагъакъан крара ишлемишун мумкин тирдакай ва гъа вахтунда адан гъа пис крара садакъа гузвай касни шерик жезвайдакай чна фикризавач.

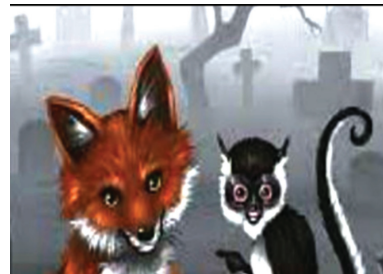
Алай вахтунда, Аллагъдиз шукур хъурай, фахъ къекъвезвай саилар амач. Девир муьблагъ хъана, садакъа низ гудатла чизвач. Диде-бубадин нафакадикай хкатнавай, гъа са вахтунда вичин къазанмишун авачир студентриз гайитла хъсан я. Чирвилер къачунин рекъе авай игътияжлу, кесиби жегъилрин гъил къазвай садакъа къабул я.

АЯЛАР ПАТАЛ

СИКИ ВА МАЙМУН

(Л.Н.Толстойн басня)

Са сеферда вагъши гъайванри маймун чпин регъбервиле хкъана. Йикъарикай са юкьуз маймундин патав сикл атана, адаз: – Гила вун чи регъбер я, гъавилай заз ваз са хатур ийиз кланзава: тама зав хазина жагъанва, ша, чкадал фена за ваз ам къалурда, лагъана. И гафар ван хъайила, маймун гзаф шад хъана

ва ам сиклрен гуьгъуьна аваз фена. Амалдар сиклре маймун ракуррин патав гъана: «Ингъе, хазина ина ава, ам вахчу, заз валай вилик адав кягъиз клан хъанач», – лагъана ада.

Маймунди фагъумсузвилелди ракурра гъил турла, ам ана гъатна. Гъа и арада сиклре тамуз зверна, инал ана авай вири гъайванар гъана, абуруз маймун къалурна.

– Куьне квез гъихътин регъбер хкъанаватла килиг, – лагъана ада! Акъвазани, адахъ эсиллагъ акъул авач, ам лап регъятдиз ракурра гъатнава.

ХАЙИ ЮГЪ

Гюзея ГЪАСАНОВА

Даклардай къвезвай ракъинин нурари клвалин чилел къъизилдин рекер кутунвай. Дидеди вичин гъвечли хва Руслан ксанвай клвалин рах ахъайна, аниз явашдиз камар вегъена.

– Руслан, Руслан, къарагъ, чан хва! – милаимдиз лагъана вичин къе пуд йис хъанвай бицлеказ дишегъилиди ва адаз темен гана. Къе адан хцин хайи югъ тир. Руслан лагъайтла, вич ахварай аватнаватлани, ксанвай амалар ийиз, чинеба, вилерикай дидедиз килигиз, адахъ галаз къугъунарзавай, налу-

гъуди им ахварик кума. И къугъун гъар экуьнахъ тикрар жедай.

– Къе вун хайи югъ я, ву-у-в, ви риклелай алатнани? За ваз накъ лагъайди туширни: цлийи югъ хъайила, ви хайи югъ жеда, чна ам къейдда, ваз савкъватар гуда. Амма сивел хъвер алай бицлека вилер ахъайзавачир.

– Цийи югъни хъанва, къарагъ, зи къегъал, муьбаракрай ваз! Вун фад-фад члехи хъурай! Дидедиз чизвай – мад хчивай эх хъижеда-чирди, ада исятда вилер ахъайдайди. Гъвечли Руслана явашдаказ яргъандикай гъилер яргъи авуна, дидедин гардан къуна, вичив игисна. Дидеди хцин хъуьхъвериз гъасятда теменар гана, аялдиз чан-рик авуна...

НАБУТ АЯЛРИЗ – ИЧЕРИН САВКЪВАТ!

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Гьукуматдин идарайри, меценатри ва кьилдин ксари мергъяматлувилин акцияр, адет яз, суварин йикъара тешкилда. Етим аялар, ялгъуз яшлур, азарлуяр, игътияж авай хизанар агъмишда, абуруз савкъватар гуда. Амма чи дуьшуьш кьетленди я, вучиз лагъайтла ам «Ахцегърин ичерин Югъ» суварин серенжемрин сергъятра аваз гуьзлениш тавур теьгерда арадал атана.

Лагъана кIанда, тIебиатдин кьулайсуз шартIар себеб яз, шаз Ахцегъа жуваз недай ичерни хъанач, ичерив вердиш жемат са кило 60-70 манатдай базардай кьачуниз мажбур тир. Ци, Аллагъдиз шукур хъуй, гъич мукъва йисара тахъай хътин бегъер ава, гъавилий суварни кьиле тухвана, савкъватарни пайзава.

«Жуван мал-девлетдилай садакьа гун хъсан кар я кван, ша чна и суварин серенжемрик кваз жемьатдивай гъардавай садкъве ящик хъсан ичер кIватIна, республикадин интернатризни аялрин ва яшлурун кIвалериз ракъурин. Им чи патай мергъяматлувилин суваб кар, гъаки Ахцегърин ичерин бренд машгъурунни жада», - лагъана су-

варин оргкомитетдал райондин Общественный палатадин председатель Али Исмаилова. Хъсан теклиф «Ахцегъ район» МР-дин кьил Осман Абдулкеримова, гъаки оргкомитетдин вири членри развилелди кьабулна ва администрациядин нубатдин совещанидал райондин актив ва чкадин СМИ-дин такъатрин куьмекдалди вири районгъалияр хабардарна. Саки гъа йикъалай башламишна инсанри чпин хушуналди гъарда сад-къве ящик ичер гъиз, райадминистрациядин гараж ацIурна.

И карда иллаки райондин волонтерри, жегъилрин парламентдин членри чпин активвал кьалурна, сагърай!

Ингъе, «Ахцегърин ичерин Югъ» сувар алагдайдала кьулухъ, 19-октябрдиз, пар чIугвадай «Газель» сифте машин ичер Али Исмаилован гуьзчивилик кваз (адахъ райондин СМИ-дин векиларни галай), виликамаз меслят хъайивал, Къарабудагъкент райондиз тухвана. Ана Ахцегърин векилар райондин Общественный палатадин ва агъсакълрин Советдин председатель Абдулгъамид Мамагишиева ва маса юлдашри хушдиз кьаршиламишна. Абурун теклифдалди, ихътин савкъват Къарабудагъкентда республикадин сергъятламиш мумкинвилерин аялрин 18-нумрадин махсус школа-интернатдиз (ГКОУ РД «КСКОШИ»), набут аялар ва жегъилар сагъар хъийидай Центрдиз (РЦДиП) ва аялрин бахчайриз пайна.

Мергъяматлувилин акциядин гъакъиндай чухсагъул малумарунин гъевчи мярекат республикадин 18-нумрадин махсус школа-интернатда кьиле фена. Мярекатда кьиле Къарабудагъкент райондин кьилин заместитель, райондин бубайрин Советдин председатель Жамалутдин

Жамалутдинов аваз районда яшайишдин политикадин хилеи начальник, дишегълийрин Советдин председатель Гуьльжагъан Темировади, культурадин хилеи начальник Наида Мурзаевади, набут аялар сагъар хъийидай Центрдин директор Ака Ибрапилова, школа-интернатдин руководитель Гуьляйбат Абулайшевади ва адан коллективди иштиракна.

Анал Ахцегъ райондин Общественный палатадин председатель Али Исмаилова райондин кьил Осман Магъмудовичан, райондин председатель Абдулкерим Палчаеван, гъаки вири районгъалийрин патай чими саламар агакъаруналди кьейдна хъи, «Ахцегъ районгъалийрин патай куь аялриз ичерин савкъват рикIин сидкъдай я. Мергъяматлувилин и акциядикай, гуь багъна кьуналди чна неинки набут аялрин хатур кьачузва (кьуй и ичерикай набут аялриз дарман хъуй!), кьилинди, Дагъустандин стха халкъарин алакьаар мягкемарзава. Гъа и йикъара Ахцегърин тIямлу ичер чна Дербент ва Махачкъала шегъерра набут аялрин ва яшлурун КIвалеривни агакъарда. Чна кьил кутуна тухузвай мергъяматлувилин и акциядикай чешне хъана, чи тежриба республикадин маса районризни чкIидайдак умуд кутазва».

Ичерин савкъват хушвилелди кьабулуналди, Къарабудагъкент райондин патай чухсагъулвилин гафар райондин кьилин заместитель Жамалутдин Жамалутдиновани Общественный палатадин председатель Абдулгъамид Мамагишиева лагъана. «Яргъал тир чи район, сагъсуз аялар рикIел атана, абурун хатур кьачузвай кьуй кьез чандин сагъвал хъурай. Ахцегърин емиш багълар мадни абад, бегъерлу, берекатлу хъурай! Гележегда Ахцегъ ва Къарабудагъкент районрин арайрин хуш алакьаар экономикадин, яшайишдин, культурадин хилерайни чна активламишда», - кьейдна абуру.

Ахпа школа-интернатдин руководитель Гуьляйбат Абулайшевади кIелун, ял ягъун, халкъдин гъилин-тупIун сеняткарвилерални искусстводин месэлайрал машгъуларун патал ана набут аялриз яратмишнавай кьулайвилерихъ галаз ва, гъелбетда, сергъятламиш мумкинвилерин аялрихъни абурун муаллимрихъ галаз чун танишарна. Малум хъайивал, ина Дагъустандин пара пипIерай атана тербия кьачузвай, сагъарзавай 122 аял ава. Яшайишдин шартIарал (тIуьнрал, ксудай чкайрал, гузвай чирвилерал ва пешекарвилерал вердишвилерал) аялар чебни ва абурун диде-бубайри (ина чаз гъабурун фикир чирдай мумкинвални хъана) гъафрази тир. Пара диде-бубайри гъар гъафтеда киш-гъяддин йикъара чпин аялар кIвалериз хутахиз-хкизва...

«ЖЕГЪРЕ ЛЕНТИ» АКЦИЯ – «АХТЫ» САНАТОРИЙДА

Даш АЛИЕВ

«Жегъре лентI» - им дишегълийрин хурун рак азардихъ галаз жегъ чIугвазвай программадин тереф хуьзвай тешкилатринни кьилди ксарин халкъарин арадин лишан я. Халкъарин арадин ва вири Россиядин и акциядиз гила дагъустанвийрини шериквалзава.

лагъай сеферда кьиле тухузва, - суьгъбетзава Жамиля Зейналовади. – «Жегъре лентI» лишанди общественностдин дикъет дишегълийриз ара-ара жезвай акьалтIай хаталу буьвел (опухоль) азардал желбзава. Чи мярекатдин ва санлай «Жегъре лентI» акциядин кьилин макъсад хаталу азардин вилик пад кьун ва я лап

23-октябрдиз, кишдин юкъуз, и акциядин серенжемар неинки са Махачкъаладин, гъаки вири республикада шегъерринни райцентрайрин больницайра тешкилна. Республикадин аялрин купулар хкуддай «Ахты» санаторийда и акциядиз талукъ тир мярекат Ахцегъ ЦРБ-дин духтуррин иштираквални аваз са югъ вилик, 22-октябрдиз кьиле тухвана.

Санаторийдин залда и идарадин кьуллугъчи дишегълийрилай

сифте кьиллай ам малумарна хъиз, сагъар хъувун патал дишегълийр хурун рак азардикай хъсандиз хабардар авун я. И жигъетдай дишегълийриз чпихъ гелкъвез ва азар чпи-чпиз чириз жеривал абуруз чирвилер гун, вердишвилер кутун важиблу я. Хурун ракдин пис азар вахтунда тайинарун, яни диагностика авун патал и йикъара Республикадин перинатальный, онкологиядин центрайрин ва

алава, Ахцегърин ва Къурукаларин хуьрерин дишегълийрини иштиракзавай. Мярекат, адан мана-метлеб ачухуналди ва мугъманар хушдиз тебрикуналди, санаторийдин кьилин духтур Жамиля Зейналовади ачухна. Ахпа Ахцегъ ЦРБ-дин гинеколог Фатима Мисиевади, педиатр Махтум Асаевади ва санаторийдин медсестраяр тир Лейла Бабаевани Анеля Назировани кIватI хъанвайбуруз докладар кIелна, ачух рикIин суьгъбетарна. - Ци и мярекат чна дуьз вад

ЦРБ-ра махсус хилерин ракъарар ачух я. Гъакъсуз ийизвай диагностикадик маммография ва маммолог духтурди меслятар - консультация гун акатзава. Четин тушир и процедурайри дишегъли кьиникъал гъидай и азардикай хуьзва. Хурун железайрин пис буьвел-рак вахтунда малум хъункиди дишегъли адакай тамамвилелди сагъариз жезва.

Мярекат дишегълийри ширинлуйрихъ галаз чай хъуналди ва духтуррин меслятрихъ яб акалуналди бегъем хъана.

Хуьруьг ЖАМИЛ

ЭЙ, ИНСАНАР!

Эй инсанар, писвал мийир, Сада-садаз гъурмет ая! Эхиратда жада хийир - Имандикай суьгъбет ая.

Гъич са затIни и дуьньядай Тухуз жадач – рикIел хкваш. Гаф лугъумир хатур хадай - Хъсан гафар мецел гъваш.

Дуьнья я им са вад йикъан, Хъсан кардал агатин чун. Чи яшайиш жада масан – Пис кардивай къакъатин чун!

В связи с хищением считать недействительной печать муниципального казенного учреждения дошкольного образования «Рассвет» ОГРН 1080523000436, ИНН 0504006410 с 19 октября 2021 года.

Цийи дуьнья

(Новый мир)

Учредитель:

Администрация
Ахтынского района
Республики Дагестан
Главный редактор
Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
368730, РД, Ахтынский район, с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.

Телефон главного редактора
8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:
newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312

Газета «Новый мир» сверстана и отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00.

Подписано в печать 14:00

Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1500 экз.

Заказ №